

Handläggare
Davidsson Per (KLK)
Katarina Håkansson (UBF)

Datum
2017-02-21

Diarienummer
KSN-2016-1302
UBN-2017-1251

Utbildningsnämnden

Motion av Martin Wisell (KD) om lärare som utsätts för hot och våld

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Martin Wisell (KD) föreslår i motion, väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 25 maj 2016, att uppdra till utbildningsnämnden att:

- Utarbeta en handlingsplan i syfte att öka tryggheten för lärarna.
- Nyckeltal, i enlighet med motionens intentioner, tas fram och redovisas öppet, exempelvis i kommunens årsredovisning.

Motionen **bilägges**.

Föredragning

Motionen tar upp en allvarlig fråga. Det är angeläget både att arbeta förebyggande och att ha beredskap för att kunna hantera hot eller våld mot personal i skolan.

Det finns sedan augusti 2016 en fastställd rutin för hur chefer och medarbetare ska arbeta med frågor om hot och våld. Den beskriver hur en chef kan arbeta på ett systematiskt sätt för att förebygga hot och våld. Chefen ska löpande undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp risker för hot och våld i den egna verksamheten. Rutinen beskriver även hur medarbetare i Uppsala kommun ska hantera en eventuell akut hot- och/eller våldsituation.

Under hösten 2016 har utbildningar i rutinen skett för chefer och skyddsombud för att säkerställa att alla chefer ska känna till och tillämpa rutinen.

Vidare finns sedan hösten 2016 en utbildning för medarbetare som riskerar att utsättas för hot och våld. Medarbetare ges kunskap om konflikthantering, självskydd och hur man bemöter människor i kris. Vid arbete där det finns risk för återkommande våld och hot om våld erbjuds medarbetare särskilt stöd och handledning. Eventuella hot- och våldsituationer ska övas regelbundet.

I rollen som chef finns i Uppsala kommun en tydlig förväntan att verka för tillitsfulla relationer. Chefen ska vara en god förebild och tydlig i sin ledarroll så att ett gott arbetsklimat skapas. I Uppsala kommuns arbetsmiljöguide finns stöd för chefer om hur det systematiska arbetsmiljöarbetet ska gå till. Här finns rutiner för uppföljning, rapportering av tillbud med mera.

I motionen föreslås att nyckeltal tas fram avseende lärares tillit till högre nivå samt frimodigheten att sköta sina uppgifter och upprätthålla studieron. Under våren 2017 planeras en medarbetarundersökning. Sådana undersökningar görs inte med sådan regelbundenhet att de ger underlag för nyckeltal, men den kommer att kunna ge en översiktlig bild om förtroendet mellan personal och ledning. Det är inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet som frågor om relationer mellan medarbetare och chefer i första hand ska hanteras.

Varje skola har en plan för arbetsmiljöarbetet där bland annat dessa frågor ingår. Arbetet följs årligen upp genom att chef tillsammans med medarbetare och skyddsombud bedömer arbetsmiljörisiker och tar fram åtgärder. Dessa uppföljningar redovisas både på arbetsplatsträff till medarbetare och till övre chefsnivå så att det kan vara ett underlag för att bedöma om det behövs åtgärder på övergripande nivå.

Vidare föreslås i motionen nyckeltal med antalet anmälda lärare samt antalet lärare som stängts av eller på annat sätt fått negativa personliga konsekvenser av sitt arbete. Eventuella konsekvenser för enskild medarbetares anställning i samband med hot och våld hanteras av berörd chef tillsammans med HR-stöd och eventuell facklig part. De anmälningar som görs till Skolinspektionen, bland annat avseende lärares agerande, redovisas kontinuerligt till utbildningsnämnden. Vidare finns uppföljning av antal olyckor skador och tillbud. Arbetet pågår för att också hitta system för att registrera om händelsen har haft samband med hot och våld. En avstängning av lärare kan vara en följd av olika händelser vilket gör det svårt att avgränsa till situationer med hot eller våld. Avstängning sker vidare så sällan att det blir integritetskränkande att redovisa som ett nyckeltal.

Sammantaget bedöms att det redan finns det stöd och de rutiner som efterfrågas i motionen. Den information som ges i den regelbundna uppföljningen av anmälningar samt i samband med medarbetarundersökningar ger information som gör det möjligt för nämnden att följa utvecklingen.

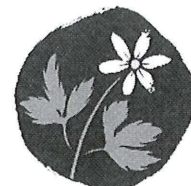
Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE
Ink 2016 -05- 3 0
Diariennr KSN-2016-1302
21 aktbil 1

Motion angående lärare som utsätts för hot och våld

Nära 5 500 lärare i grundskolan och gymnasiet som är medlemmar i mötesplatsen tektion.se har deltagit i Lärarbarometern om våld och hot. Av dem svarade 45 procent att de själva blivit utsatta för våld eller hot på sin arbetsplats. Enligt var fjärde lärare har våldet ökat under de senaste tre åren. Enligt en enkätundersökning, som Lärarnas Riksförbund genomförde bland 2 000 medlemmar år 2015, är var tredje lärare rädd att bli anmäld av elev eller förälder. 38 procent har blivit hotade och nästan hälften anser att hoten ökat de senaste åren.

Problemet med lärare som utsätts för hot eller våld är växande. I Stockholms stad har anmälningarna om hot och våld mot skolpersonalen ökat från 357 anmälningar under 2014 till 562 under 2015. I Uppsala kommun infördes ett system för rapportering av sådana incidenter i slutet av 2014. För 2015 rapporterades 110 fall av hot och våld. Till och med maj 2016 hade 99 fall rapporterats.

Läraryrket betonar att lärare behöver starkt stöd från skolledning och föräldrar. Jag delar den uppfattningen. Föräldrarna har kommunen mindre kontroll över, men skolledningen och skolförvaltningen står under demokratisk styrning.

En förekommande uppfattning bland lärare är att många är rädda för att ingripa mot hotfulla situationer eftersom de är rädda för att få anmälningar emot sig. Även om läraren blir helt frikänd, så kan de ändå vara "körda". Många rektorer väljer att omedelbart lyfta bort anmälda lärare från undervisningen. En orsak till detta anses vara att skolledningar är rädda att skolan ska få dåligt rykte.

"Vi behöver också få en förståelse för att regler och gränser för att få studero och ordning inte står i motsättning till omsorg och ett frimodigt klimat i skolan", skriver LR:s nyss avgångne förbundsordförande på sin blogg, där han också oroas över att vi får allt fler lärare som inte vågar agera och gripa in av rädsla för att bli anmälda av elever och föräldrar.

Ett fackligt ombud vittnar i DN 17/4 om att lärare dagligen ringer och gråter och att många är "helt knäckta". Det är nu uppenbart att det behövs krafttag från politiskt håll för att stötta upp lärarna. Det behövs en kedja av tillit från de enskilda lärarna, som ska kunna lita på sin rektor. Rektor ska kunna lita på högre tjänstemän. Tjänstemännen ska kunna lita på politikerna. Här är det viktigt att Uppsala kommun gör sin del för att få en bild av problemens omfattning och vidtar åtgärder för att vända utvecklingen. Det behövs en tydlig kartläggning och redovisning av nyckeltal som bör rapporteras i kommunens årsredovisning såsom:

- lärarnas tillit till överordnade nivåer,
- lärarnas frimodighet i att sköta sina uppgifter och att upprätthålla ordning och studero,
- antalet anmälda lärare
- antalet lärare som årligen stängts av eller på annat sätt fått negativa personliga konsekvenser av sitt arbete,

Det behövs också en tydlig handlingsplan för hur samtliga nämnda styrningsnivåer kan stötta de andra nivåerna, i synnerhet lärarna. En handlingsplan kan lämpligen utarbetas med hjälp av en styrgrupp med representanter för berörda fackförbund, samt representanter för förtroendevalda och kommun/förvaltningsledning.

Kristdemokraterna föreslår kommunfullmäktige besluta att uppdra till Utbildningsnämnden

Att utarbeta en handlingsplan i syfte att öka tryggheten för lärarna

Att nyckeltal, i enlighet med motionens intentioner, tas fram och redovisas öppet, exempelvis i kommunens årsredovisning.

2016 05 30

Martin Wisell (KD)